

A HELYÉNVÁLÓ REJTÉLYES IGAZSÁGA

Sopronbánfalva, kolostorátalakítás

„AZ ELSŐ SZÁMÚ REJTÉLY AZ ÉRZÉKENYSÉG; A MÁSODIK SZÁMÚ AZ EMLÉKEZET.”

(PAUL VALÉRY, 1932-1933 – SOMLYÓ GYÖRGY FORD.)

EGY TÖRTÉNETI ÉPÜLET ÁTALAKÍTÁSÁNAK FELADATA KÜLÖNLEGES ÉRZÉKENYSÉGET KÍVÁN AZ ÉPÍTÉSZTŐL (ÉS MINDEN KIVITELEZÉSBEN KÖZREMŰKÖDŐ PARTNERTŐL). A LÉTREJÖVŐ VISZONY DEFINIÁLÁSA MINDENT ELDÖNT. ETVÁLIK AZ EGYSZERI AZ ÖRÖKÉRVÉNYŰTŐL ÉS MEGMUTATKOZIK A GÓGÓS ÖNTÖRVÉNYŰSÉG HELYETT JÓ ÉRTELEMBEN VETT ALÁZAT. MERT A PILLANAT ADTA HIRTULEN MOZDULAT INDULATOS DIVATOSSÁGA LEHET IDŐSERŰ, DE TARTÓS SEMMIFÉLEKÉPPEN SEM. SOPRONBÁNFALVÁN AZ ÉPÍTÉSZEK HELYÉNVÁLÓAN KEZELTÉK ÉPÜLETÜKET ÉS SZEREPÜKET IS.

Építész:

**MNDP –
Magyari Éva,
Pazár Béla**

Szöveg:

**Vukosavljev
Zorán PhD**

Fotó:

**MNDP,
KogArt, Holló
Hunor**

Újragondolt kerengőudvar

Nincs különbség – az építés logikájának megértése

Az ország észak-nyugati csücskében található Sopron hegyekbe felkúszó külvárosában áll az egykori pálos kolostor, templomának karcos tornyával uralva a környezetet. 1441-től kápolna, majd rendház és templom állt itt, lassan híres búcsújáró helyévé vált és a 17. század közepére kiépült mai téri állapota. A rendeket feloszlató II. Józsefféle rendelet után kórház volt itt, majd a 19. század végétől újra rendi kezelésbe került az épület a mayerlingi karmelita apáák jóvoltából. A 20. század közepétől szociális otthonként működött a szakrális együttes (tudható közállapotokkal). A rendszerváltásra lelakott (és számos helyen öntörvényűen átalakított) épületet a karmeliták visszakapták, de felújítása már az új tulajdonosra várt. A ma is működő templom mellett alkotói művészház várja nyugalmat árasztó tereivel a csendre vágyókat. Pazár Béla és Magyarai Éva biztos kézzel

vezette az átalakításban munkálkodók csoportját. Kellett ehhez persze egy megbízó is, jelen esetben a Kogart tulajdonosa, aki a szó klasszikus értelmében megbízó, és nem csak építető. A templom szomszédsági viszonyában létrejövő kolostorátalakítás precíz építészeti beavatkozás, vagy helyesebben szólva magas szintű érzékenységgel létrehozott átépítés. Az eredeti funkció adta tércsoportok újragondolása szerencsésen véghez vihető volt az új működés szempontjából. Az egykori hálótermek és cellák ma szobaegységeket, a valamikori közösségi (munka)terem ma csoport-aktivitásokat fogadnak be, a refektórium gyönyörű boltozott tere pedig újra teljes fényében, étteremként használható. Az eredeti formához hű, de szerkezetében nagyrészt újraépített tető alatt további lakóhelyiségek és kiállító-, galériatér jött létre, a kerengő szellemi hagyományaként pedig emeleti könyvtár

Hagyományos, jól illeszkedő, korszerű

A több évszázados folytonosságban már egy új periódus. Szababelső a Basic Collection bútoraival

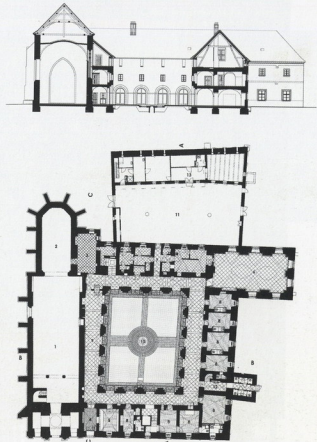

várja a templom mellett a bentlakókat. Csak a mai kor kényelmi elemei (a szobákhoz rendelt zuhanyzós mosdók) és technikai rendszerei (jól felszerelt konyha) jelennek meg új struktúráként a rekonstruált terekben, de azok is teljes mértékben alkalmazkodva az eredeti téri jellemzőkhöz – a zuhanyzók a boltzott terek hevederei alá kerültek, egységes megjelenésben hagyva a hagyományos terelefedést. Új elem a kolostorkerengő nyílásainak beüvegezése a szerkesztési logika adta természetességével.

Az együttes átalakításának jelei szinte észrevehetetlenek. És ez gondosságról és kimért tervezői akaratról tanúskodik az értő szemnek. A tervezőcsoport a ház történeti folytonosságából indult ki, megértve az építés logikáját, elsajátítva az ott tapasztalható jelenléti fontosságát. Továbbgondolva a törvényszerűségeket pontosan korrigálták a közelmúlt felelőtlenségéből rárakódó hibáit. És ez nem csak a művészettörténeti értékkel bíró részletek restaurálásában mutatkozik meg, hiszen az szinte természet-

tes, hogy a refektórium mennyezeti freskója és színter megújultak. Többről van szó: a terek újra puritán fehér mészfestést kaptak, a kerengő nagyméretű lapokból róti solnhofeni kőburkolatot kapott, a lépcsőkön tömbkövek alkotják a fokokat, a helyszínen talált eredeti ablakokkal megegyező profilozású nyílászárókat gyártottak, a templom stallumainak mintájára tervezték az új belsőépítészeti faburkolatokat. Rejtőzködő a gépészet és szerényen továbbgondolt a tetőtér-beépítés összes „új” eleme. És a homlokzaton hábrőcsés a vakolat a simított sávok között, a cserép pedig agyagból égetett.

A dolgok a helyükre kerültek. Vagy talán nagyobb igazság lenne, ha azt mondanánk, a helyükön voltak és jól ott is maradtak a kiegészítésekkel. Magyarai és Pazár tervezőtársaival a legjobbat tette, ami építéstől elvárható: értékelt és értelmezett. Ebből adódik a dolgok rendje, a kortárs jelenlét természetessége. A rejtelmy kifejtésre, továbbfejlesztésre került. Minden a helyén van tehát. Megmutatkozik a helyénvaló nyilvánvaló igazsága.

AZ EGYÜTTES ÁTALAKÍTÁSNAK VAN JELEI SZINTE ÉSZREVEHETETLENEN. ÉS EZ GONDOSSÁGRÓL ÉS KIMÉRT TERVEZŐI AKARATRÓL TANÚSKODIK AZ ÉRTŐ SZEMNEK.

Építész:	Magyari Éva, Pazár Béla
Munkatársak:	Polyák György, Bodnár Tibor, Demjén Gergő
Művészettörténész:	Dávid Ferenc, Balázsik Tamás
Stálka:	CÉH Zrt. – Bencze Zoltán, Kecskés Krisztián, Borbély Attila
Cépeszet:	Kovács Pál és Társa Kft. – Szabó István, Varga Balázs
Elektromosság:	BíróBau Bt. – Bíró Gábor
Tervezős:	2006-2008
Átadás:	2010. szeptember

Szinyvtár a templom mellett a tetőtéri kerengőszéren. A megfelelő világításról a Solinfo lámpái gondoskodnak

